

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci

METODICKÝ POKYN

PRO ZPŮSOBILOST VÝDAJŮ A

JEJICH VYKAZOVÁNÍ

V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ

2014-2020

Verze: 5

Datum: Prosinec 2016

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Národní orgán pro koordinaci

Odbor řízení a koordinace fondů EU

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

E-mail: nok@mmr.cz

Vydáno Ministerstvem pro místní rozvoj ČR dne 20. prosince 2016 s účinností od 1. března 2017.

OBSAH

PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN.....	4
1. ÚVOD.....	6
2. ZÁVAZNOST A ÚČINNOST DOKUMENTU.....	8
3. ZPŮSOBILOST VÝDAJE.....	10
4. VYKÁZÁNÍ VÝDAJE.....	15
5. PRAVIDLA ZPŮSOBILOSTI PRO NĚKTERÉ DRUHY VÝDAJŮ.....	24
6. ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA ZPŮSOBILOSTI VÝDAJE.....	34
7. DŮSLEDKY NEDODRŽENÍ METODICKÉHO POKYNU.....	37
8. SEZNAM TABULEK	38

PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN

Uvedená tabulka poskytuje seznam veškerých provedených změn v předmětném dokumentu oproti verzi původní. Dokument uvedené změny obsahuje a verzi s vyznačením provedených změn lze získat u Národního orgánu pro koordinaci a řízení Dohody o partnerství Ministerstva pro místní rozvoj ČR (dále i „NOK“) na základě žádosti.

Tabulka 0.1: Přehled provedených změn dokumentu

Kapitola/strana	Předmět aktualizace	Účinnost (datum)
Celý dokument	Úprava názvů a označení článků příslušných nařízení EU v návaznosti na jejich schválení dne 17. prosince 2013 (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 – č. 1306/2013).	1. dubna 2014
Kap. 1-5	Sjednocení struktury s ostatními metodickými pokyny JMP, z hlediska obsahu pouze stylistické úpravy.	1. října 2014
Kap. 6.1	Změna požadavku na vedení oddělené účetní evidence či kódu pro všechny transakce související s projektem (v souladu s obdobnou úpravou v MP FT a na základě stanoviska MF- AO k výkladu čl. 125 odst. 4 b).	1. října 2014
Kap. 6.2	Úprava názvu paušálních částek dle platné verze nařízení. Kapitola byla dále rozpracována a rozšířena o části věnované postupu nastavování zjednodušených metod vykazování výdajů a jejich kontrole.	1. října 2014
Kap. 7.3 a kap. 8.2	Zpřesnění části věnované způsobilosti DPH a části věnované projektům vytvářejícím příjmy.	1. října 2014
Kap. 2	Upravena závaznost MP pro Program rozvoje venkova	1. října 2015
Kap. 3, kap. 4 a kap. 10	Odstraněny. Nově součástí zastřešující Metodiky řízení programů pro programové období 2014-2020, vydané 26. března 2015	1. října 2015
Kap. 6 (nově 4)	Upravena povinnost příjemce vést oddělenou účetní evidenci či kód (v souladu s MP FT se tato povinnost vztahuje zejména na výnosy a náklady a zařazení do evidence majetku).	1. října 2015
Kap. 7.4 (nově 5.4)	Mezi způsobilé osobní náklady doplněny i tzv. náhrady platu, které jsou vypláceny v případě, že se na straně zaměstnance vyskytnou osobní překážky v práci či službě.	1. října 2015
Kap. 7.7 (nově 5.7)	Omezení pro pořizování externích služeb v případě subjektů implementační struktury je ošetřeno v rámci MP RLZ. V kap. 7.7 (5.7) ponechán pouze odkaz na MP RLZ.	1. října 2015
Kap. 3	Přidán do právních předpisů zákon č. 134/20016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.	1. března 2017
Kap. 4	Aktualizace paragrafu zákona o účetnictví. Místo	1. března 2017

	zrušeného § 38a zákona o účetnictví byl doplněn §1f, který jej od 1. 1. 2016 nahrazuje.	
Kap. 4.2	Zpřesnění způsobilosti výdajů v rámci zjednodušených metod vykazování a jejich kontroly.	1. března 2017
Kap. 5.4	Upravena způsobilost dovolené a převedené dovolené. Doplnění výčtu nezpůsobilých výdajů o osobní náklady za období mimo implementaci ESI fondů. Doplněna způsobilost odbytného dle zákona o státní službě.	1. března 2017
Kap. 5.7	Upravena formulace týkající se outsourcingu.	1. března 2017
Kap.5.8.1	Upraveno určování cen pozemku při výkupu nemovitostí u dopravních staveb v souladu s postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů	1. března 2017
Kap.5.8.2	Upraveno určování cen staveb při výkupu nemovitostí u dopravních staveb v souladu s postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů	1. března 2017

1. ÚVOD

Způsobilými výdaji jsou ty výdaje projektu, které mohou být spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen ESI fondy). Způsobilé výdaje lze definovat jako výdaje, které byly vynaloženy na stanovený účel projektu, vznikly v rámci období stanoveného v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory vydaném dle vnitřních předpisů poskytovatele podpory i dle příslušných právních předpisů a jsou v souladu s příslušnými předpisy EU, národními pravidly a dalšími pravidly stanovenými příslušným poskytovatelem podpory.

Pravidla způsobilosti výdajů v programovém období 2014-2020 jsou s výjimkami stanovenými ve specifických nařízeních pro každý z ESI fondů, stanoveny na národní úrovni.¹

Metodický pokyn pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 (dále též MP způsobilosti výdajů a jejich vykazování či metodický pokyn) představuje závazný metodický pokyn, který **stanovuje obecná pravidla způsobilosti výdajů** na úrovni České republiky za účelem zajištění jednotného rámce pravidel v této oblasti, a to při respektování specifik jednotlivých ESI fondů.

Cílem metodického pokynu je stanovit jednotná pravidla způsobilosti výdajů a definovat základní podmínky způsobilosti výdajů pro programy v souladu s právními předpisy Evropské unie a v kontextu právních předpisů České republiky (dále i „ČR“). Prostřednictvím MP způsobilých výdajů a jejich vykazování bude zajištěna **harmonizace přístupu jednotlivých poskytovatelů podpory a stanovení jednotného výkladu** základních pravidel způsobilosti.

Metodický pokyn je určen zejména pro poskytovatele podpory z programů financovaných z ESI fondů, které budou realizovány v programovém období 2014-2020 a to jako podklad a závazný metodický rámec pro rozpracování pravidel způsobilosti výdajů v rámci jejich řídicí dokumentace a metodických pravidel.

Jednotliví poskytovatelé podpory z ESI fondů jsou povinni rozpracovat pravidla způsobilosti výdajů a jejich vykazování a konkretizovat je dle požadavků řízení a zaměření jednotlivých

¹ Viz čl. 65 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 ze dne o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále také „obecné nařízení“)

programů, přičemž je nezbytné, aby tato pravidla byla nastavena v souladu s platnými právními předpisy a vnitrostátními pravidly (zejména tímto metodickým pokynem).

Tento pokyn byl MMR zpracován na základě úkolu plynoucího z usnesení vlády č. 345 z 15. května 2013, a dále úkolu plynoucího z usnesení vlády č. 184 z 21. března 2012.

Pro účely tohoto pokynu jsou pojmy výdaje x náklady a výnosy x příjmy považovány za synonyma. Odhlíží se zcela od odlišného významu těchto pojmů v případě jejich užití v kontextu vedení účetnictví. Nákladům tedy odpovídají výdaje a výnosům příjmy, ačkoliv okamžik jejich vzniku může být odlišný. Definice používaných pojmů, přehled relevantních právních předpisů a seznam zkratk je součástí zvláštních příloh zastřešující Metodiky řízení programů v programovém období 2014-2020.

2. ZÁVAZNOST A ÚČINNOST DOKUMENTU

Metodický pokyn je závazným dokumentem pro subjekty implementační struktury ESI fondů v programovém období 2014-2020, s výjimkou těch, které jsou zapojeny do implementace Programu rozvoje venkova. Pro Program rozvoje venkova je metodický pokyn doporučujícího charakteru, nicméně v souladu s UV č. 540/2015 budou na základě dohody mezi ministrem/yní pro místní rozvoj a ministrem/yní zemědělství vybrané dílčí kapitoly zapracovány do Postupů spojených s přípravou, řízením, realizací, monitorováním a vyhodnocováním Programu rozvoje venkova na období let 2014-2020 (dále Postupy). Tyto kapitoly budou v Postupech mít podobu závazně platných postupů a pravidel. Závazností se rozumí **povinnost adresátů se jím řídit a nemožnost se od něj odchýlit.**²

Tabulka 2.1: Přehled adresátů metodického pokynu

Subjekt:	Užití metodického pokynu:
POSKYTOVATEL PODPORY	Podklad pro tvorbu vlastních pravidel způsobilosti výdajů a jejich vykazování.
PLATEBNÍ A CERTIFIKAČNÍ ORGÁN	Podklad pro účely certifikace.
PLATEBNÍ AGENTURA	Podklad pro kontrolu výdajů.
AUDITNÍ ORGÁN	Podklad pro výkon auditní činnosti a provádění kontroly způsobilosti výdajů a jejich vykazování.
OSTATNÍ KONTROLNÍ SUBJEKTY	Podklad pro výkon kontrolní činnosti.

Slouží k zajištění jednotné aplikace pravidel způsobilosti výdajů pro příspěvky z ESI fondů, což **vyžaduje jeho přísné dodržování**. Poskytovatelé podpory jsou **povinni promítnout pravidla** stanovená tímto metodickým pokynem do řídicí dokumentace a metodických pravidel příslušného programu. Tím bude zaručena závaznost těchto pravidel pro všechny subjekty implementace a prostřednictvím právního AKTU O POSKYTNUTÍ/PŘEVODU PODPORY také pro všechny příjemce podpory.

Závaznost metodického pokynu byla potvrzena **schválením** usnesení vlády ČR č. 597 z 9. srpna 2013. Pokyn nabyl účinnosti od 1. listopadu 2013. V návaznosti na schválení konečné podoby nařízení ke správě ESI fondů v prosinci 2013, byla provedena technická

² Neplatí pro části pokynu, které mají doporučující charakter. Části metodického pokynu, které nemají charakter závazného pravidla pro poskytovatele podpory, jsou pro snadnější identifikaci odlišeny kurzívou. Úprava postupů označených kurzívou jako doporučující je v gesci řídicího orgánu. Případy, kdy poskytovatel postupuje odlišně od doporučujících ustanovení nelze tudíž považovat za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem.

aktualizace tohoto metodického pokynu. Aktualizovaná verze metodického pokynu (verze 2) nabyla účinnosti od 1. dubna 2014. Třetí verze metodického pokynu byla vydána 24. července 2014 a nabyla účinnosti od 1. října 2014. Čtvrtá verze byla vydána 19. srpna 2015 s účinností od 1. října 2015.

MP způsobilých výdajů a jejich vykazování je aktualizován dle potřeby. V mezidobí provádění aktualizace mohou být v urgentních případech vydávána metodická stanoviska ministra/yně pro místní rozvoj, která jsou pro všechny subjekty implementační struktury závazná.

Účinnosti aktualizovaná verze MP revize nabude zpravidla 1. den třetího měsíce po měsíci, kdy byla vydána aktualizovaná verze MP revize, vždy bude přihlédnuto k rozsahu provedených změn tak, aby subjekty implementace měly možnost zpracovat a aplikovat změny do své řídicí dokumentace.

MMR-NOK je povinen při prvním vydání a veškerých následných aktualizacích metodický pokyn zveřejnit na zastřešujících webových stránkách ESI fondů (www.dotaceeu.cz) a zároveň informovat dopisem ministra/yně o jeho vydání/aktualizaci subjekty implementační struktury.

V případě rozporu metodického pokynu s právními předpisy EU či ČR mají právní předpisy vždy přednost. Neplatí pro požadavky, které mohou být nad rámec těchto předpisů a slouží pro nastavení koordinace v rámci ČR a dosahování cílů Dohody o partnerství.

3. ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Tato část metodického pokynu pojednává o **základních podmínkách způsobilosti výdaje**.

Níže uvedené podmínky způsobilosti jsou základními parametry způsobilosti, které vyplývají z právních předpisů a dalších pramenů a je zapotřebí vždy **dbát na jejich bezpodmínečné dodržení**. V rámci zvláštní úpravy pravidel pro jednotlivé programy je vhodné rozpracovat některé podmínky podrobněji či stanovit přísněji, avšak nikdy **není možné uplatňovat pravidla mírnější**.

Poskytovatelé podpory jsou povinni dále rozpracovat a konkretizovat podmínky způsobilých výdajů podle zaměření daného programu. Jednotliví poskytovatelé podpory mohou omezit způsobilost výdajů (věcnou nebo časovou), případně mohou stanovit finanční limity způsobilosti pro určitý typ výdaje (např. na projektovou dokumentaci, mzdové výdaje, apod.).

Závazností tohoto metodického pokynu nejsou nijak dotčeny právní předpisy pro jednotlivé ESI fondy. Specifická nařízení pro jednotlivé fondy přitom vymezují rozsah pomoci a také typy aktivit či kategorie výdajů, které jsou pro financování z daného fondu nezpůsobilé.³

Příspěvek z ESI fondů je možné poskytnout **pouze na způsobilý výdaj**. Tím je takový výdaj, který:

1. je **v souladu s právními předpisy ČR a EU**,
2. je **v souladu s pravidly programu a podmínkami podpory**⁴,
3. je přiměřený (odpovídá cenám v místě a čase obvyklým) a je vynaložen v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti⁵,
4. vzniknul a byl uhrazen příjemcem podpory v **období od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve, do 31. prosince 2023**,
5. má **vazbu na podporovaný region** (vyjma ESF a EÚS) a rovněž
6. je řádně **identifikovatelný, prokazatelný a doložitelný**.

Uvedené podmínky musejí být **naplněny zásadně kumulativně**, tedy všechny zároveň. Jestliže není kterákoliv z uvedených z podmínek naplněna (vyjma zvláštní právní úpravy), **nelze výdaj posoudit jako způsobilý** pro příspěvek z ESI fondů.

³ Viz např. nařízení o EFRR, čl. 3, odst. 3; nařízení o FS čl. 2, odst. 2; nařízení k ESF čl. 13, nařízení o EZFRV čl. 60 a čl. 61; nařízení o ENRF čl. 11; nařízení o Evropské územní spolupráci čl. 18, 19 a 20.

⁴ Zejm. PRÁVNÍ AKT O POSKYTNUTÍ/PŘEVODU PODPORY.

⁵ § 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

Stanovení pravidel způsobilosti pro daný program nebo konkrétní výzvu je v kompetenci poskytovatele podpory, stejně jako rozhodnutí o způsobilosti konkrétního výdaje.

Tabulka 3.1: Přehled hledisek způsobilosti výdaje

Hledisko způsobilosti výdaje:	Podmínky způsobilosti výdaje:
I. VĚCNÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE	1. Soulad s právními předpisy, pravidly programu a podmínkami podpory.
II. PŘIMĚŘENOST VÝDAJE	2. Jeho výše je výsledkem optimálního vztahu mezi jeho hospodárností, účelností a efektivností.
III. ČASOVÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE	3. Vznik a úhrada příjemcem od 1. 1. 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve , do 31. 12. 2023.
IV. MÍSTNÍ ZPŮSOBILOST VÝDAJE	4. Vazba na podporovaný region (vyjma ESF a EÚS).
V. VYKÁZÁNÍ VÝDAJE	5. Identifikovatelný, prokazatelný a doložitelný výdaj.

Na základě uvedené tabulky je provedeno rozřazení podmínek způsobilosti výdaje pro příspěvek z ESI fondů na **pět hledisek**. Jednotlivá hlediska jsou rozebrána v následujících oddílech této kapitoly metodického pokynu, přičemž pátému hledisku – Vykázání výdaje – je věnována samostatná 7. kapitola.

3.1. VĚCNÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Hledisko **věcné způsobilosti** výdaje vyžaduje naplnění dvou kumulativních podmínek. Ty spočívají v tom, že výdaj

1. je **realizován v souladu s právními předpisy⁶** a zároveň
2. naplňuje **pravidla programu a podmínky podpory⁷**.

3.1.1. SOULAD S PRÁVNÍMI PŘEDPISY

Veškeré výdaje, které mohou být podpořeny příspěvkem z ESI fondů, musejí být realizovány v souladu s právními předpisy, resp. platným a účinným právním řádem. Do něj řadíme jak **právní předpisy Evropské unie** (zejm. nařízení), tak **právní předpisy České republiky**

⁶ Čl. 6 obecného nařízení.

⁷ Čl. 125 obecného nařízení.

(zejm. zákony a vyhlášky), ale i **mezinárodní smlouvy**, které jsou součástí právního řádu ČR.

V této souvislosti je zapotřebí upozornit na právní předpisy, které bývají v souvislosti s realizací výdaje nejčastěji porušeny. Těmi jsou zejména

- zákon č. 218/2000 Sb., **o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)**, ve znění pozdějších předpisů, resp. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 134/2016 Sb., **o zadávání veřejných zakázek**, ve znění pozdějších předpisů⁸ nebo
- zákon č. 563/1991 Sb., **o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů**.

3.1.2. DODRŽENÍ PRAVIDEL PROGRAMU A PODMÍNEK PODPORY

Za způsobilý může být ve vztahu k předmětné podmínce uznán pouze takový výdaj, který splňuje pravidla daného programu a zároveň podmínky dané PRÁVNÍM AKTEM O POSKYTNUTÍ/PŘEVODU PODPORY uzavřeným mezi jejím poskytovatelem a příjemcem.⁹ Vzhledem ke specifičnosti zaměření jednotlivých programů jsou konkrétní podmínky způsobilosti výdaje zpravidla stanoveny poskytovatelem podpory. **Poskytovatel podpory je povinen zajistit, aby příjemci byli informováni o podmínkách způsobilosti výdaje jasným a srozumitelným způsobem**, přičemž poskytovatel podpory je oprávněn např. zúžit věcnou způsobilost výdaje, omezit časovou způsobilost, stanovit maximální finanční limit způsobilosti.

3.2. PŘIMĚŘENOST VÝDAJE

Přiměřeností výdaje se rozumí dosažení optimálního vztahu mezi jeho hospodárností, účelností a efektivností. Hospodárností je takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Efektivností takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění. Účelností takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.

⁸ V případě, že byla veřejná zakázka zahájena před účinností tohoto zákona, tak je nutné brát v potaz zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ U plošných opatření Programu rozvoje venkova jsou způsobilé i ty výdaje, které splňují podmínky programu z předchozího programového období, pokud nebyl ukončen víceletý závazek, resp. tento závazek přesahuje časový horizont daný programovým obdobím.

3.3. ČASOVÁ ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Z časového hlediska lze výdaj považovat za způsobilý pro příspěvek z ESI fondů, jestliže **skutečně vznikl a byl uhrazen příjemcem v období od 1. ledna 2014 nebo ode dne předložení programu Evropské komisi, podle toho, co nastane dříve, do 31. prosince 2023.**¹⁰

Za způsobilé lze považovat výdaje vzniklé v průběhu realizace projektu, přičemž období realizace projektu je přesně definováno v rámci právního aktu o poskytnutí podpory. Realizaci projektu je možné zahájit i před samotným předložením žádosti o podporu či jejím schválením¹¹. Projekty však nemohou být podpořeny poskytovatelem podpory (a výdaje v něm uskutečněné uznány jako způsobilé), jestliže byly fyzicky dokončeny nebo plně provedeny před předložením žádosti o podporu v programu, a to bez ohledu na to, zda příjemce provedl všechny související platby či nikoliv.¹² Toto pravidlo se týká rovněž projektů realizovaných prostřednictvím finančních nástrojů.¹³ Za způsobilé lze považovat také výdaje, které realizaci projektu předcházejí a jsou pro realizaci projektu nezbytné (např. výdaje spojené s přípravou projektové dokumentace apod.). Poskytovatelé podpory mohou stanovit přísnější kritéria pro počáteční a konečné datum způsobilosti výdajů.

Za **vznik nákladu** se považuje okamžik reálného **vynaložení zdroje příjemcem, s nímž je spojen nárok na odpovídající plnění** (úrok, mzda, platba dodavateli apod.). Z hlediska časové způsobilosti je třeba vždy posoudit, zda se náklad vztahuje k období realizace projektu, či zda okamžikem vzniku spadá již do období udržitelnosti výstupů.¹⁴ Výdaje vzniklé v období po ukončení realizace projektu, nejsou způsobilé pro příspěvek z ESI fondů. Neplatí však pro případ, kdy takto vzniklé výdaje jsou vázány na náklad, který vznikl v období realizace projektu (typicky výdaje na platy zaměstnanců vykonávajících činnost v projektu vyplacené po ukončení realizace projektu). Výjimku z tohoto pravidla tvoří dále výdaje za následný závěrečný audit projektu provedený z podnětu nositele projektu na žádost poskytovatele podpory.

¹⁰ Pro Program rozvoje venkova je možné v rámci plošných opatření za časově způsobilé výdaje považovat rovněž výdaje vzniklé v rámci víceletých závazků z předchozích programových období (tj. 2004 – 2006 a 2007 – 2013).

¹¹ S výjimkou plošných opatření u Programu rozvoje venkova, u nichž neplatí, že může být projekt zahájen před předložením žádosti o podporu.

¹² Viz čl. 65 odst. 6 obecného nařízení.

¹³ S výjimkou případů definovaných v čl. 42 obecného nařízení

¹⁴ Povinnost ověření okamžiku vzniku nákladu pomocí účetního nebo daňového dokladu se nevztahuje na případy užití zjednodušených metod vykazování, kdy k ověření této skutečnosti dochází na základě podmínek daných v rozhodnutí o poskytnutí podpory.

3.4. MÍSTNÍ ZPŮSOBILOST VÝDAJE

Z hlediska umístění projektů platí obecná zásada, že výdaj projektu je způsobilý, pokud je projekt realizován na území, na které se vztahuje program, v jehož rámci je podporován (vyjma ESF a EÚS)¹⁵. Realizace projektu mimo programovou oblast je možná za splnění následujících podmínek.

V případě realizace projektu:

1. **na území Evropské unie**, musí
 - a. být projekt ve prospěch území daného programu („programové oblasti“),
 - b. výše podpory nesmí přesáhnout částku stanovenou v unijní legislativě¹⁶,
 - c. monitorovací výbor dát k takovému projektu nebo druhu projektů výslovný souhlas, a zároveň
 - d. být dodrženy povinnosti v oblasti řízení, kontroly a auditu blíže vymezené rovněž v unijní legislativě; a
2. **mimo území Evropské unie**, avšak **pouze v případě technické pomoci nebo propagační činnosti**, při které musí
 - a. být projekt ve prospěch území daného programu, a zároveň
 - b. být dodrženy povinnosti v oblasti řízení, kontroly a auditu blíže vymezené rovněž v unijní legislativě.

Výše uvedené podmínky se nevztahují na programy, které realizují cíl Evropské územní spolupráce a v případě programů Evropského sociálního fondu. Pro tyto programy platí analogické podmínky dané specifickými nařízeními k ESF¹⁷ a Evropské územní spolupráci¹⁸ (rozdíly spočívají v odlišné výši podpory, kterou je možno realizovat mimo programovou oblast).

¹⁵ Viz čl. 70 obecného nařízení.

¹⁶ 15 % z EFRR, FS, a ENRF na úrovni prioritní osy/priority Unie nebo 5 % z EZFRV na úrovni programu dle obecného nařízení.

¹⁷ Čl. 13 odst. 2 písm. b) nařízení k ESF.

¹⁸ Čl. 20 nařízení k Evropské územní spolupráci.

4. VYKÁZÁNÍ VÝDAJE

Příjemce pomoci je povinen řádně doložit způsobilé výdaje nárokové pro daný projekt příslušným účetním dokladem, popřípadě další podpůrnou dokumentací vyžadovanou v rámci jednotlivých programů. Prostřednictvím účetních, daňových či jiných dokladů prokazuje příjemce vždy časovou způsobilost pro vznik výdaje, přímou vazbu vynaloženého výdaje na projekt a jeho nezbytnost pro realizaci projektu. Výdaje, byť z věcného hlediska způsobilé, které nejsou řádně doložené, jsou vždy považovány za výdaje nezpůsobilé. Výjimku tvoří výdaje, které spadají pod režim daný možnostmi zjednodušeného vykazování výdajů, případně plošná opatření v Programu rozvoje venkova, kde není zapotřebí výdaje dokládat účetními doklady. U způsobilých výdajů vykazovaných zjednodušenou formou se budou dokládat podklady, které budou nezbytné pro ověření, že činnosti nebo výstupy, které jsou uvedeny v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory, byly řádně uskutečněny.

Příjemci jsou povinni vést účetnictví nebo daňovou evidenci v souladu s předpisy ČR. Příjemci, kteří vedou účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vedou v případě skutečně vzniklých výdajů vykazovaných způsobem dle kap. 4.1 účetnictví způsobem, který zajistí jednoznačné přiřazení účetních položek ke konkrétnímu projektu, tj. zejména výnosů a nákladů a zařazení do evidence majetku (u příjemců postupujících podle § 1f zákona o účetnictví se jedná o přiřazení zejména příjmů a výdajů a zařazení do evidence majetku).¹⁹

Příjemci, kteří nevedou účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, jsou povinni v případě skutečně vzniklých výdajů vykazovaných způsobem dle kap. 4.1 vést daňovou evidenci podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, rozšířenou o níže uvedené požadavky, které budou uvedeny v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory. Tito příjemci:

1. povedou oddělenou evidenci nebo odpovídající kód k příjmům a výdajům souvisejícím s projektem;
2. příslušný doklad musí splňovat předepsané náležitosti účetního dokladu ve smyslu § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (s výjimkou bodu f) pro subjekty, které nevedou účetnictví, ale daňovou evidenci);
3. předmětné doklady musí být správné, úplné, průkazné, srozumitelné a průběžně chronologicky vedené způsobem zaručujícím jejich trvalost;
4. při kontrole příjemce poskytne na vyžádání kontrolnímu orgánu daňovou evidenci v plném rozsahu.

¹⁹ Povinnost vést oddělený účetní systém, nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací je stanovena v čl. 125 odst. 4 b) obecného nařízení a vztahuje se pouze na skutečně vzniklé výdaje, případně věcné příspěvky a odpisy, nikoliv na výdaje vykazované některou ze zjednodušených forem, které jsou popsány v kap. 4.2.

4.1. ÚPLNÉ VYKAZOVÁNÍ VÝDAJŮ

V rámci úplného vykazování výdaje dochází ke stanovení výše způsobilých výdajů pro příspěvek z ESI fondů na základě vykázání skutečně vzniklých a uhrazených výdajů prostřednictvím jejich doložení účetním, daňovým či jiným dokladem.

Náležitosti účetního dokladu jsou stanoveny zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Daňové doklady používané pro prokazování způsobilosti (faktury, paragony, apod.) musí splňovat náležitosti daňových dokladů stanovených zákonem č. 235/2004 Sb. v platném znění, a též obecné náležitosti účetních dokladů.

Pořízení majetku je ze strany příjemce dokladováno zejména daňovými doklady (přijatými fakturami), kupními smlouvami a dodacími listy (popř. předávacími protokoly), výpisy z katastru nemovitostí (u nákupu pozemků a nemovitostí, které se evidují v katastru nemovitostí v souladu se zákonem 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky), které umožňují posoudit přechod vlastnictví z prodávajícího na kupujícího. Výše uvedené doklady dále slouží k posouzení data vzniku výdaje a jeho časové způsobilosti pro daný projekt.

Příjemce dále dokládá uhrazení kupní ceny majetku a ostatních výdajů spojených s pořízením obvykle prostřednictvím výpisu z bankovního účtu popř. jinými doklady o úhradě. Výše uvedený výčet dokladů není taxativní a nijak neomezuje právo poskytovatele stanovit přesnější a podrobnější pravidla pro vykazování výdajů, včetně rozšíření okruhu dokumentů, kterými jsou způsobilé výdaje dokladovány.

Poskytovatel podpory **stanoví vlastní podrobná metodická pravidla** úplného vykazování výdaje, a to při zohlednění souvisejících právních předpisů (zejm. zákona o účetnictví a souvisejících vyhlášek).

Úplné vykázání výdaje účetním, daňovým či jiným dokladem **musí být využito vždy v případě, kdy se operace nebo projekt, který je součástí operace, provádí výhradně prostřednictvím zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky nebo služby.** Pokud je zadání veřejné zakázky v rámci projektu omezeno na určité kategorie výdajů, lze použít i jiné formy vykazování.²⁰

4.2. ZJEDNODUŠENÉ METODY VYKAZOVÁNÍ

Na rozdíl od úplného vykazování výdajů dochází v případě užití zjednodušených metod vykazování výdajů k odklonu od zásady „skutečných“ výdajů k vykazování (a následné úhradě) paušálních částek, které představují odhad skutečných výdajů vynaložených

²⁰ Viz čl 67, odst. 4 obecného nařízení.

příjemcem za účelem realizace projektu. Tento odhad je nutné stanovit na úrovni poskytovatele podpory, před samotným vyhlášením výzvy, výpočtem na základě aproximace průměrných či tržních cen zboží, služeb nebo prací. *Pro stanovení paušálních sazeb a částek je třeba vycházet například z analýzy statistických údajů o cenách v místě a čase (a oboru) obvyklých, nejlépe pak z ověřitelných historických dat o skutečných výdajích příjemců v již dříve realizovaných projektech spolufinancovaných v konkrétním programu.*

Výdaj vykázaný některým ze zjednodušených způsobů je prokázán stejně, jako výdaj doložený účetním, daňovým či jiným dokladem a při dodržení podmínek stanovených v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory je považován za způsobilý výdaj v plné výši předem stanovené poskytovatelem podpory. Cílem finančních auditů a kontrol je výlučně ověření toho, že byly splněny podmínky pro úhrady paušálních částek (stanovených na základě metod popsaných výše) a příjemcem skutečně vynaložené výdaje v projektu se zjednodušenými metodami vykazování se dále nezjišťují. V případě, že projekt kombinuje zjednodušené metody vykazování s úplným vykazováním, pak toto ustanovení platí pouze pro tu část projektu, která je vedena v režimu zjednodušených metod vykazování.

V rámci zjednodušeného vykazování výdajů je možné²¹ užít jednu ze tří metod, a to

1. standardní stupnice jednotkových nákladů,
2. jednorázové částky příspěvku z veřejných zdrojů nepřesahující 100 000 EUR a
3. financování paušální sazbou, která se určí za použití procentního podílu z jedné nebo více stanovených kategorií nákladů.

Uvedené možnosti je možné spolu s úplným vykazováním kombinovat²², avšak pouze tehdy,

- a) pokud se každá z nich vztahuje na jinou kategorii nákladů,
- b) pokud se použijí pro různé projekty, které tvoří součást operace, nebo
- c) pokud se použijí na jednotlivé po sobě jdoucí fáze jedné operace.

Částky, s nimiž uvedené metody zjednodušeného vykazování pracují, je nutné určit na základě:

1. přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody výpočtu založené na:
 - a. statistických údajích nebo jiných objektivních informacích, nebo
 - b. ověřitelných historických údajích jednotlivých příjemců
 - c. nebo za použití jejich obvyklých postupů účtování nákladů;
2. metod a odpovídajících stupnic jednotkových nákladů, jednorázových částek a paušálních sazeb platných v rámci politik EU pro podobný druh projektu a příjemce;

²¹ V souladu s čl. 67, odst. 1 obecného nařízení.

²² Viz čl. 67, odst. 3 obecného nařízení

3. metod a odpovídajících rozsahů jednotkových nákladů, jednorázových částek a paušálních sazeb, které se v rámci režimů pro granty financované výhradně členskými státy uplatňují na podobný druh projektu a příjemce;
4. sazeb stanovených obecným nařízením nebo zvláštními pravidly danými specifickými nařízeními k příslušnému fondu.

V případě projektů spolufinancovaných z ESF lze kromě postupu uvedeného výše stanovit paušální sazby či částky odkazem na návrh rozpočtu předem schválený poskytovatelem podpory za předpokladu, že podpora z veřejných zdrojů nepřesahuje 100 000 EUR.²³

V projektech spolufinancovaných z ESF, u nichž výše podpory z veřejných zdrojů nepřesahuje částku 50 000 EUR, je dále stanovena **povinnost užít zjednodušené metody vykazování**.

Při nastavování metodiky výpočtu paušálních sazeb a částek je poskytovatel podpory povinen spolupracovat s Platebním a certifikačním orgánem a rozhodnutí o jejich využití oznámit předem Národnímu orgánu pro koordinaci, a to nejlépe již ve fázi přípravy metodiky zjednodušeného vykazování výdajů, nejpozději však před vyhlášením výzvy, v rámci které je očekáván příjem projektů, které budou financovány paušálními platbami.²⁴

Použití zjednodušeného vykazování výdajů musí být potvrzeno v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory.²⁵

4.2.1. STANDARDNÍ STUPNICE JEDNOTKOVÝCH NÁKLADŮ

Způsobilé výdaje vykazované prostřednictvím stupnice jednotkových nákladů se vztahují na všechny projekty, v rámci kterých je možné přesně stanovit výstup nebo výsledek a je možné výstupům či výsledkům řídicím orgánem přiřadit jednotkové náklady. Předpokladem zavedení této metody tedy je, aby byl výstup projektu měřitelný (např. délka nově postavené železniční trati, množství vypouštěných znečišťujících látek, počet proškolených osob, počet podpořených podniků apod.). Celková výše způsobilých výdajů se rovná součinu počtu dosažených jednotek výstupu a jednotkového nákladu na dosažení výstupu.

²³ Viz čl. 14 odst. 3 nařízení o ESF. Paušální sazby a částky nejsou v takovém případě stanoveny ve výzvě předem, ale na základě posouzení návrhu rozpočtu sestaveného příjemcem. Poskytovatel podpory posoudí návrh rozpočtu zejména z hlediska jeho přiměřenosti v rámci hodnocení projektu a paušální sazby a částky stanoví individuálně pro každý projekt v rámci právního aktu o poskytnutí/převodu podpory.

²⁴ Tato povinnost se nevztahuje na případy aplikace paušálních sazeb a částek stanovených v režimu čl. 14, odst. 3 nařízení o ESF.

²⁵ Viz čl. 125, odst. 3, písm. c) obecného nařízení

Na rozdíl od „jednorázové částky“ (viz kapitola 4.2.2.) není metoda „standardní stupnice jednotkových nákladů“ založena na apriorně definované celkové částce za daný výsledek operace, ale částka, která bude nakonec uhrazena příjemci, závisí na dosaženém množstevním výsledku. Čistě „výsledkově založený“ systém standardních stupnic jednotkových nákladů se může ukázat jako mimořádně rizikový, neboť výsledek projektu často nezávisí výlučně na kvalitě projektu a schopnosti jeho nositele dosáhnout stanovených výsledků.

Řídicí orgán může stanovit různé stupnice jednotkových nákladů, které lze uplatnit na různé činnosti (například jeden jednotkový výdaj na hodinu „teoretického školení“ na jednotlivce, další odlišný jednotkový výdaj na hodinu „praktického školení“ na účastníka apod.). Je možná kombinace různých standardních stupnic v rámci stejné operace, pokud různé stupnice jednotek pokrývají různé výdaje.

POSTUP PŘI STANOVENÍ STUPNICE JEDNOTKOVÝCH NÁKLADŮ

1. Řídicí orgán ex-ante taxativně vymezí, na které výstupy budou jednotkové náklady uplatněny.
2. Řídicí orgán stanoví výši jednotkových nákladů za jednotlivé výstupy na základě analýzy.
3. Jednotkové náklady na jednotlivé výstupy v rámci různých výzev k předkládání žádostí o podporu se mohou lišit.
4. Řídicí orgán nesmí v rámci příslušné výzvy k předkládání žádostí o podporu měnit výši jednotkových nákladů za výstupy, která jím byla stanovena ex-ante.
5. Kontrola způsobilých výdajů v procesu kontroly žádosti o platbu spočívá v posouzení dosažených kvantifikovatelných výstupů a výsledků a dodržování pravidel zjednodušených forem vykazování příjemcem.

Způsobilé výdaje budou uhrazeny na základě skutečně dosažených výstupů projektu, příp. výsledků aktivit projektu definovaných v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory dokumentované prostřednictvím příjemci dodané podpůrné dokumentace (např. zprávou o realizaci projektu, fotodokumentací, či jiným vhodným způsobem), nebo též ověřením projektu na místě. Konečná výše způsobilých výdajů projektu je přímo úměrná skutečně dosaženému výsledku aktivit. Snížení výsledku aktivity znamená snížení výše způsobilých výdajů. Řídicí orgán kontroluje správnost aplikování postupu výpočtu deklarované výše způsobilých výdajů. Účetní doklady, ani jiná dokumentace ekvivalentní důkazní hodnoty nejsou předmětem kontroly.

4.2.2. JEDNORÁZOVÉ ČÁSTKY PŘÍSPĚVKU Z VEŘEJNÝCH ZDROJŮ DO 100 000 EUR

Vykazování způsobilých výdajů prostřednictvím jednorázové částky je principiálně (ale ne výhradně) určené pro projekty s nižšími rozpočty (např. nízkorozpočtové projekty ESF, kde je cílem projektu školení vybrané cílové skupiny, zorganizování semináře, konference apod.). Výše způsobilých výdajů projektu vykázaných jako jednorázová částka je vyjádřena vždy nominálně jako paušální částka, která slouží k pokrytí výdajů spojených s dosažením předem stanoveného výstupu či výsledku. Maximální výše jednorázové částky na jeden projekt je 100 000 EUR příspěvku z veřejných zdrojů.²⁶ Pro určení stropu pro jednorázovou částku v CZK je rozhodující přepočet částky v EUR dle měsíčního kurzu Evropské komise²⁷ platného v den vyhlášení výzvy.

Hlavní rozdíl mezi jednorázovými částkami a systémem standardních stupnic jednotkových nákladů je v tom, že platba příjemce není úměrná množství dosažených výstupů. V případě standardních stupnic jednotkových nákladů platí, že když se sníží jejich množství, sníží se úměrně k tomu i proplacená částka. **V případě jednorázových částek toto „proporcionální propojení“ mezi množstvími a platbami neplatí.** Úhrada jednorázové částky je totiž vázána na dosažení předem stanoveného cíle projektu. V případě, že jej není dosaženo, není možno vyplatit z jednorázové částky nic, i přesto, že příjemci podpory reálné náklady vznikly. **Právní akt o poskytnutí/převodu podpory je proto třeba sepsat velmi pečlivě tak, aby bylo pro příjemce jasně stanoveno, za jakých podmínek bude uhrazena paušální jednorázová částka²⁸ a co nastane v případě, že tyto podmínky (v podobě dosažení stanoveného cíle) nebudou ze strany příjemce splněny.**

Vhodnou metodou stanovení jednorázové částky je výpočet na základě analýzy historických dat nebo na základě analýzy návrhu rozpočtů žadatelů v minulosti a jeho srovnání s očekávanými výsledky.

POSTUP PŘI STANOVENÍ JEDNORÁZOVÉ ČÁSTKY

1. Řídicí orgán stanoví maximální výši jednorázové částky na projekt v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu způsobem popsáním v čl. 67, odst. 5 obecného nařízení, případně způsobem definovaným v čl. 14, odst. 3 nařízení o ESF. Jednorázová částka může být složena z několika dílčích jednorázových částek vázajících se na různé aktivity projektu.

²⁶ Strop pro jednorázové částky není závazný pro platby příjemcům v rámci Společných akčních plánů (viz čl. 109 odst. 1 obecného nařízení).

²⁷ Měsíční účetní kurz Evropské komise, zveřejněný na <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/>.

²⁸ Viz čl. 125, odst. 3, písm. c) obecného nařízení

2. Maximální výši jednorázové částky na jeden projekt v rámci výzvy k předkládání žádostí o podporu není možné měnit. Maximální výše jednorázové částky na projekt se může v rámci různých výzev k předkládání žádostí o podporu lišit.

3. Řídicí orgán stanoví předem (v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory) maximální výši způsobilých výdajů, které budou žadatelem / příjemcem vykazovány jako jednorázová částka a podmínky pro její vyplacení.

4. Řídicí orgán může aplikovat jednorázové částky na několik aktivit projektu, avšak celkový objem výdajů projektu vykázaných jednorázovou částkou nesmí překročit maximální výši jednorázové částky danou obecným nařízením (100 000 EUR).

Způsobilé výdaje budou uhrazeny na základě skutečně dosažených výstupů projektu, které byly předem stanoveny v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory. Úhrada způsobilých výdajů aktivity je podmíněna dosažením plánovaného výsledku aktivity, v jiném případě způsobilé výdaje vázané na danou aktivitu nebudou uhrazeny v žádné (ani dílčí) výši.

Výstupy projektu jsou příjemcem dokladovány prostřednictvím podpůrné dokumentace (např. zprávou o realizaci projektu, fotodokumentací), resp. kontrolou projektu na místě či jiným vhodným způsobem. Účetní doklady, ani jiná dokumentace ekvivalentní důkazní hodnoty nejsou předmětem kontroly.

4.2.3. FINANCOVÁNÍ PAUŠÁLNÍ SAZBOU

Jedním ze způsobů zjednodušeného vykazování výdajů je jejich stanovení na základě paušální sazby, která se určí prostřednictvím procentního podílu z jedné nebo více stanovených kategorií výdajů.

Pokud realizace projektu vede ke vzniku **nepřímých nákladů**, lze tyto náklady vypočítat prostřednictvím jedné z následujících paušálních sazeb:

- a) paušální sazbou až do výše 25 % způsobilých přímých nákladů, přičemž tato sazba se vypočte na základě přiměřené, spravedlivé a ověřitelné metody výpočtu nebo metody, která se v rámci režimů pro granty financované výhradně členským státem uplatňují na podobný druh projektu a příjemce;
- b) paušální sazbou až do výše 15 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance;
- c) paušální sazbou způsobilých přímých nákladů na základě stávajících metod a odpovídajících sazeb platných v rámci politik EU pro podobný druh projektu a příjemce.

Stanovení výše nepřímých nákladů podle výše uvedených způsobů se vztahuje na všechny ESI fondy.

V případě projektů spolufinancovaných z ESF lze kromě toho použít paušální sazbu až do výše 40 % způsobilých přímých nákladů na zaměstnance za účelem pokrytí zbývajících nákladů na projekt.²⁹

U EFRR je v rámci cíle Evropské územní spolupráce možné vypočítat náklady na zaměstnance v rámci projektu paušálně až do výše 20 % jiných přímých nákladů, než jsou náklady na zaměstnance v rámci uvedeného projektu.

Podmínkou využití paušální sazby pro nepřímé výdaje je přesné vymezení přímých a nepřímých výdajů ze strany poskytovatele podpory. Celková výše nepřímých způsobilých výdajů se rovná procentnímu podílu paušální sazby ze skutečně vynaložených přímých způsobilých výdajů projektu.

Paušální sazba by měla zohledňovat jednak velikost projektu, a jednak míru outsourcingu ze strany příjemce podpory. Obecně platí, že nepřímé náklady klesají (relativně) se vzrůstajícím velikostí projektu, a také podílem činností realizovaných dodavatelsky (nikoliv vlastními silami příjemce). Dopad outsourcingu na výši nepřímých nákladů je vhodné analyzovat předem (např. na základě analýzy vzorku rozpočtů již v minulosti realizovaných projektů).

Nepřímé náklady v paušální sazbě jsou považovány za reálné náklady. Jakmile jsou přímé náklady jasně definovány v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory a řádně podloženy příjemci pomocí účetních, daňových či jiných dokladů, **mohou příjemci při vykazování nepřímých nákladů spojených s daným projektem uplatnit dohodnutou paušální sazbu (bez jakéhokoliv dalšího zdůvodňování).**

POSTUP PŘI STANOVENÍ NEPŘÍMÝCH ZPŮSOBILÝCH VÝDAJŮ VYKÁZANÝCH PROSTŘEDNICTVÍM PAUŠÁLNÍ SAZBY

1. Řídicí orgán ex-ante taxativně vymezí přímé způsobilé výdaje a nepřímé způsobilé výdaje (nejpozději v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory) za účelem zabránění dvojího financování způsobilých výdajů a minimalizace rizika nesprávného zařazování způsobilých výdajů.
2. Následně řídicí orgán stanoví paušální sazbu pro nepřímé výdaje, jejíž aplikací lze dosáhnout maximální výše nepřímých způsobilých výdajů, způsobem popsaným v čl. 67, odst. 5 obecného nařízení, případně způsobem definovaným v čl. 14, odst. 3 nařízení o ESF.
3. Řídicí orgán musí možnost uplatnění nepřímých výdajů paušální sazbou definovat ve výzvě k předkládání žádostí o poskytnutí podpory.

²⁹ Viz čl. 14 odst. 2 nařízení o ESF.

4. Řídicí orgán může na základě provedené analýzy v rámci různých výzev k předkládání žádostí o poskytnutí podpory stanovit rozdílnou výši paušální sazby.

5. Před samotným podpisem právního aktu o poskytnutí podpory může řídicí orgán maximální výši paušální sazby stanovenou ve výzvě snížit na základě vyjednávání s žadatelem. Obdobně ve fázi kontroly způsobilých výdajů může poskytovatel na základě skutečné míry externího pořízování služeb (tzv. outsourcing) tuto sazbu příjemci snížit.

Absolutní konečná výše nepřímých způsobilých výdajů je přímo úměrná skutečně vynaloženým přímým způsobilým výdajům. Proto je v rámci kontroly předložené žádosti o platbu nutné ověřit výši skutečně vzniklých a doložených přímých způsobilých výdajů a následně povést kontrolu správné aplikace výše paušální sazby. Při kontrole výše nepřímých způsobilých výdajů řídicí orgán nekontroluje účetní doklady, ani jinou podpůrnou dokumentaci vztahující se k nepřímým výdajům příjemce, ale ověřuje skutečnou výši přímých nákladů. Pokud z nějakého důvodu dojde ke snížení celkových přímých nákladů projektu, je nutné snížit i celkovou výši proplacených nepřímých nákladů.

5. PRAVIDLA ZPŮSOBILOSTI PRO NĚKTERÉ DRUHY VÝDAJŮ

Za účelem jednotného přístupu k posuzování způsobilosti některých výdajů jsou stanovena níže uvedená specifická pravidla či omezení. Jejich stanovení má zajistit jednotné uplatňování pravidel způsobilosti u všech programů.

V rámci specifické úpravy jsou řešeny

1. věcné příspěvky,
2. odpisy,
3. daň z přidané hodnoty,
4. osobní náklady,
5. leasing,
6. finanční výdaje, správní a jiné poplatky,
7. pořízení nemovitostí.

5.1. VĚCNÉ PŘÍSPĚVKY

Za věcný příspěvek je pro účely úpravy způsobilosti považováno poskytnutí stavebních prací, zboží, služeb, pozemků, staveb a neplacené dobrovolné práce.

Tyto věcné příspěvky mohou být způsobilé do výše kofinancování příjemce za předpokladu, že jejich způsobilost umožní pravidla daného programu, a zároveň

1. veřejná podpora poskytnutá na projekt, jehož součástí jsou věcné příspěvky, nesmí po odečtení věcných příspěvků přesáhnout celkové způsobilé výdaje na konci projektu;³⁰
2. hodnota přisuzovaná věcným příspěvkům nepřesahuje ceny obvyklé na dotyčném trhu;
3. hodnotu a poskytnutí věcného příspěvku lze nezávisle posoudit a ověřit;
4. v případě poskytnutí pozemků nebo stavby hodnotu osvědčuje nezávislý kvalifikovaný odborník nebo náležitě oprávněný úřední orgán, přičemž tato hodnota nesmí překročit limit 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt;³¹

³⁰ Tj. financování z veřejných zdrojů nesmí na konci projektu převyšovat skutečně vzniklé a uhrazené výdaje, tedy částku bez způsobilých výdajů v podobě věcných příspěvků.

³¹ Limit 10 % z celkových způsobilých výdajů projektu pro poskytnutí pozemku nebo stavby se netýká Programu rozvoje venkova a v odůvodněných případech také Operačního programu Životní prostředí. Tato výjimka (z limitu 10 %) platí pro tyto programy i v případě výdajů na pořízení nemovitosti (viz čl. 69, odst. 3, písm. b obecného nařízení).

5. v případě věcných příspěvků ve formě neplacené práce se hodnota této práce určuje na základě ověřeného objemu vynaložené pracovní doby a sazby používané při odměňování za rovnocennou práci.

V případě, že projekt umožňuje vklad příjemce pomoci v podobě věcného příspěvku, je zapotřebí pro účely doložení způsobilých výdajů prokázat jak vlastnictví, tak hodnotu tohoto věcného příspěvku. Vlastnický vztah k nemovitosti je dokládán obvykle *výpisem z katastru nemovitostí*.³² V případě, že vlastnické právo není ještě zaneseno do katastru nemovitostí, je možné doložit vlastnictví prostřednictvím návrhu na vklad do katastru nemovitostí potvrzeného katastrálním úřadem a smlouvou o nabytí vlastnického práva (např. kupní smlouva, smlouva darovací). Ocenění nemovitosti je dokládáno prostřednictvím *znaleckého posudku*. Tento posudek nesmí být starší než 6 měsíců před datem pořízení nemovitosti. Vlastnictví jiného majetku (než nemovitostí, které se evidují v katastru nemovitostí) je z hlediska požadovaných účetních dokladů řádně doloženo například předložením inventární/skladní karty majetku. Hodnota vloženého materiálu by měla být taktéž doložena a oceněna předložením znaleckého posudku, který nesmí být starší než 6 měsíců před datem jeho pořízení. Hodnota neplacené dobrovolné práce (nebo výzkumné/odborné činnosti) se určuje na základě vynaloženého času a obvyklé hodinové a denní sazby za provedenou práci v místě realizace projektu.

5.2. ODPISY

Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku používaného pro účely projektu jsou způsobilým výdajem za dobu trvání projektu za předpokladu, že nákup takového majetku není součástí způsobilých výdajů na projekt.

Pro účely posuzování způsobilosti výdajů se za způsobilý výdaj považuje **daňový odpis** (vypočtený ze vstupní ceny majetku) maximálně do výše poměrné části ročních odpisů stanovené s přesností na měsíce či dny připadající na dobu realizace projektu. Pokud se majetek využívá pro realizaci projektu pouze z části, uvedené odpisy se zahrnou do způsobilých výdajů pouze v alikvotní části.

Odpisy lze za způsobilé považovat za předpokladu splnění kumulativních podmínek³³

- a) umožňují to pravidla způsobilosti programu;
- b) výše výdajů je doložena účetními doklady, jejichž důkazní hodnota je rovnocenná fakturám;³⁴

³² Platí pro nemovitosti, které se evidují v katastru nemovitostí v souladu se zákonem č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky,.

³³ Viz čl. 69 odst. 2 obecného nařízení.

³⁴ Příjemce, který uplatňuje odpisy jako způsobilý výdaj, je povinen doložit pořizovací cenu odpisovaného majetku například prostřednictvím inventární karty majetku. Inventární karta majetku zpravidla obsahuje informace nejen o

- c) náklady se týkají výhradně období, ve kterém je projekt realizován;
- d) na pořízení odepisovaného majetku nebyly použity granty z veřejných zdrojů.

5.3. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Daň z přidané hodnoty je obecně jako všechny daně nezpůsobilá pro příspěvek z ESI fondů, s výjimkou případů, kdy je podle vnitrostátních předpisů neodpočitatelná. DPH je tak způsobilá pouze pro příjemce, kteří si nemohou nárokovat odpočet daně z přidané hodnoty na vstupu. Nárok pro odpočet DPH je vymezen zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Způsobilá daň z přidané hodnoty se vztahuje pouze k plněním, která musí být sama považována za způsobilá. V případě, že je plnění způsobilé pouze z alikvotní části, pak je daň z přidané hodnoty vztahující se k tomuto plnění způsobilá ze stejné alikvotní části.

5.4. OSOBNÍ NÁKLADY

Základním způsobilým výdajem v oblasti osobních nákladů jsou mzdové náklady – hrubá mzda, plat nebo odměna z dohod zaměstnanců pracujících na projektu³⁵ (popř. její alikvotní část odpovídající zapojení zaměstnance do realizace daného projektu) včetně náhrad, resp. příplatků či jiných benefitů, které zaměstnanci náleží na základě právního předpisu, kolektivní smlouvy nebo vnitřního předpisu zaměstnavatele upravujícího pracovní či služební poměr (např. za dovolenou, práci přesčas, práci ve svátek, pokud zaměstnanec vykonával v tomto časovém období práce přímo s projektem související, odměn a prémie, apod.).

Dále jsou způsobilým výdajem zákonem (či jiným právním předpisem) stanovené povinné výdaje zaměstnavatele za zaměstnance pracujícího na daném projektu, popř. jejich alikvotní část odpovídající zapojení zaměstnance do realizace daného projektu.

Za způsobilé výdaje lze např. považovat i tzv. náhrady platu, které jsou vypláceny v případě, že se na straně zaměstnance vyskytnou osobní překážky v práci či službě. Za takové překážky na straně zaměstnance lze považovat např. překážku v práci spočívající ve zdravotní indispozici (tzv. indispoziční volno), dále např. vyšetření nebo ošetření u lékaře, svatba, narození dítěte, promoce, účast na pohřbu rodinného příslušníka apod. Rozsah překážek na straně zaměstnance a konkrétní podmínky poskytování náhrad platu jsou

pořizovací ceně majetku a jejich jednotlivých složkách, ale též o počátku odpisování, době odpisování majetku dle přiřazené odpisové skupiny a o sazbách pro účely výpočtu odpisů apod.

³⁵ Za projekt je považován i mzdový projekt Operačního programu Technická pomoc či mzdový projekt realizovaný z prostředků prioritní osy (resp. opatření v případě PRV a OP Rybářství) Technická pomoc programů financovaných z ESI fondů.

určeny buď právním předpisem, kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem zaměstnavatele.

V projektech spolufinancovaných z ESI fondů je způsobilým výdajem dovolená, na niž zaměstnanci v návaznosti na míru jeho zapojení do realizace projektu vznikl nárok v jednom kalendářním roce, ale z důvodu překážek v práci na straně zaměstnance nebo z důvodu naléhavých provozních důvodů na straně zaměstnavatele byla tato dovolená převedena a čerpána až v roce následujícím. Dovolená převedená do následujícího roku musí být vyčerpána dle § 218 odstavce 2) zákona 262/2006 Sb. (zákoníku práce) v tomto roce nejpozději do 31. 12. a při jejím čerpání je postupováno v souladu s další platnou legislativou, evropskými nařízeními, kolektivní smlouvou a interními předpisy.

Způsobilost výdajů zůstává zachována i v případě, že k čerpání dovolené dochází v době realizace jiného projektu, než za kterého na ni vznikl zaměstnanci nárok, za podmínky hrazení této nevyčerpané dovolené ze zdrojů v rámci stejného programu. V případě změny služebního zařazení státního zaměstnance a jeho následném zařazení na jiné služební místo v rámci jiného služebního úřadu a za podmínky, že státnímu zaměstnanci zůstane dle platné legislativy³⁶ a za dodržení výše uvedených podmínek zachován nárok na vyčerpání zbylé dovolené i na novém služebním místě, lze považovat tyto výdaje za způsobilé. Při výpočtu výše tohoto výdaje je postupováno dle platných zákonů, předpisů a dle podmínek projektu, v rámci kterého je dovolená čerpána.

Osobní náklady jsou způsobilé za předpokladu, že splňují základní principy způsobilosti výdajů, jsou placeny v souladu s platnými právními předpisy a představují pro příjemce skutečný výdaj na daný projekt. Osobní náklady by neměly přesáhnout obvyklou výši v daném oboru, čase a místě, a pokud ji převyšují, je nezbytné ji náležitě odůvodnit. Výše způsobilých osobních výdajů (stejně jako výdajů jiného druhu) může být upravena z rozhodnutí poskytovatele v případě, že výše výdaje vykázaná příjemcem nesplňuje požadavek souladu s principem přiměřenosti výdaje.

Výdaje, které **nejsou způsobilými výdaji**, jsou zejména

- mzdové náklady zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu nepodílí, (v případě řídicích pracovníků je potřeba posuzovat jejich skutečné zapojení do realizace projektu. Osobní náklady na zaměstnance v pozicích statutárních zástupců (ministra, náměstka, hejtmana atd.), kteří nejsou přímo zapojeni do realizace aktivit projektů, resp. jsou zapojeni pouze formálně, nelze považovat za způsobilé),

³⁶ Zejména Část devátá „Dovolená“ zákoníku práce (§ 211 - 223)

- u zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu podílí jen částí svého pracovního úvazku, část osobních nákladů, která vzniká při výkonu činnosti nesouvisející s realizací projektu,

Způsobilé jsou osobní náklady za období, po které se pracovník přímo aktivně nepodílí na projektu, přestože jeho pracovní/služební poměr trvá (např. náhrada mzdy/platu v době pracovní neschopnosti, proplácení či čerpání řádné dovolené mezi mateřskou dovolenou a rodičovskou dovolenou nebo doba zařazení mimo výkon státní služby z organizačních důvodů apod.), pokud nárok na jejich úhradu přímo vyplývá z platné legislativy.

U zaměstnance, u něhož dochází k rozvázání pracovního poměru, v některých případech zákon stanoví povinnost úhrady odstupného, a to včetně stanovení jeho minimální výše. Pro příspěvek z ESI fondů je, pakliže je odstupné způsobilé, způsobilé pouze do zákonem uvedené minimální výše. Odstupné je způsobilé za dodržení všech pravidel způsobilosti výdajů. Stejným způsobem je postupováno v případě odchodného a odbytného dle zákona o státní službě.

Dojde-li k překrytí pracovních poměrů dvou zaměstnanců podílejících se na realizaci projektu spolufinancovaného z ESI fondů za účelem nahrazení jednoho druhým, lze osobní náklady obou těchto zaměstnanců považovat za způsobilé pro příspěvky z ESI fondů maximálně po dobu 2 měsíců.

Příjemce je povinen zajistit, aby transakce související s projektem, zejména příjmy a výdaje, byly v rámci účetnictví jasně identifikovatelné. Proto je nezbytné, aby příjemce vedl evidenci osobních nákladů způsobem, který mu umožní oddělit výdaje související výlučně s projektem a tyto výdaje zaúčtovat na základě příslušných dokladů. Z předložených dokladů (jejich forma a obsah se může lišit u jednotlivých účetních jednotek) dokládajících výši způsobilých osobních nákladů musí vždy jednoznačně vyplynout celková výše způsobilých osobních nákladů s vazbou výhradně na daný projekt.

V souladu s výše uvedeným mohou sloužit k doložení celkových způsobilých osobních nákladů v rámci projektu např.:

- výplatní a zúčtovací listiny, které jsou vyhotovovány za období 1 měsíce a obvykle obsahují údaje o hrubé mzdě za sledované období (včetně jednotlivých složek), o odvodech sociálního a zdravotního pojištění, o záloze na daň z příjmů fyzických osob a o dalších srážkách (spoření, splátkách půjček apod.) a ostatních položkách, které se nezdaňují (dávky nemocenského pojištění) apod. Z těchto účetních dokladů musí být zřejmá výše osobních nákladů s vazbou na daný projekt.

- mzdové rekapitulace či jiné vhodné formy³⁷ doložení celkových způsobilých mzdových nákladů zaměstnanců (např. rozpis mzdových nákladů) za sledované období.

Z předložených dokladů (jejich forma se může u jednotlivých příjemců lišit) musí být zřejmá zejména:

- výše odpracovaných dnů, případně počet odpracovaných hodin zaměstnanci na daném projektu za sledované období,
- způsobilá hrubá mzda zaměstnanců odpovídající pracovnímu vytížení zaměstnance na daném projektu za sledované období,
- výše způsobilého pojistného na sociální a zdravotní pojištění hrazeného zaměstnavatelem za zaměstnance v poměru ke způsobilé hrubé mzdě zaměstnance.

5.5. LEASING

Leasing je způsob financování spočívající v pronájmu předmětu nutného pro realizaci projektu na předem stanovenou dobu za dohodnutou odměnu, který je v případě finančního leasingu spojený s právem či povinností převodu vlastnictví předmětu leasingu na nájemce. Rozlišujeme dva základní druhy leasingu

1. finanční leasing - pronájem movité nebo nemovité věci, po jehož skončení přechází předmět leasingu za dohodnutou kupní cenu do vlastnictví nájemce;
2. operativní leasing - pronájem movité nebo nemovité věci, po jehož skončení se předmět leasingu zpravidla vrací pronajímateli.

5.5.1. FINANČNÍ LEASING

Základní pravidlo pro oblast finančního leasingu stanoví, že finanční leasing je způsobilým výdajem pouze v případě, pokud je způsobilý pro spolufinancování z ESI fondů také předmět tohoto leasingu.

U leasingových smluv s doložkou o odkupu (nebo u smluv stanovujících minimální leasingové období o délce odpovídající životnosti investice, která je předmětem smlouvy) nesmí částka způsobilá ke spolufinancování z ESI fondů a národních veřejných zdrojů přesáhnout tržní hodnotu investice, která je předmětem leasingu. Daně a finanční činnost pronajímatele související s leasingovou smlouvou nejsou způsobilými výdaji. Způsobilým výdajem jsou pouze splátky vztahující se k období realizace projektu.

³⁷ Vymezení těchto forem je v kompetenci jednotlivých poskytovatelů podpory

Pokud není předmět leasingu využíván pouze pro účely projektu, je způsobilá pouze alikvotní část leasingových splátek za příslušné období.

5.5.2. OPERATIVNÍ LEASING

Operativní leasing je způsobilým výdajem i v případě, že předmět tohoto leasingu není způsobilý pro spolufinancování z ESI fondů. V tomto případě je nutné prokázat, že předmět leasingu je nezbytný pro realizaci projektu. Poskytovatel podpory může upřesnit, které předměty lze financovat formou operativního leasingu.

Způsobilé jsou pouze splátky, které se vztahují k období realizace projektu a současně k období, po které byl předmět leasingu pro daný projekt využíván. Pokud není předmět leasingu využíván pouze pro účely projektu, je způsobilá pouze alikvotní část leasingových splátek za příslušné období. U tohoto typu leasingových smluv musí být nájemce schopen prokázat, že smlouva byla nejhospodárnější metodou k získání zařízení, tj. využití operativního leasingu musí být finančně nejvýhodnějším řešením pro projekt. Z tohoto důvodu není způsobilým výdajem na leasing ta část výdajů, o kterou přesahují výdaje na leasing výši výdajů, které by představoval běžný pronájem stejného předmětu v daném čase a místě.

K prokázání způsobilých výdajů slouží například leasingová/nájemní smlouva, splátkový kalendář, přijaté faktury vystavené na jednotlivé splátky a dále doklad o zaplacení příslušných splátek (výpis z bankovního účtu). Pokud není předmět využíván pouze pro daný projekt nebo jeho využití není totožné s dobou realizace projektu, je příjemce povinen doložit výpočet poměrné části leasingu/nájmu, kterou si nárokuje jako způsobilou. Z tohoto výpočtu musí být zřejmá doba, po kterou byl předmět leasingu/nájmu využíván pro daný projekt, skutečná výše splátek leasingu/nájemného za rok, metodika výpočtu způsobilého leasingu/nájemného po období realizace projektu a dále celková výše způsobilého leasingu/nájemného. Všechny výše uvedené podmínky jsou platné též pro finanční leasing.

5.6. FINANČNÍ VÝDAJE, SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Obecnou podmínkou způsobilosti finančních výdajů a poplatků je jejich nevyhnutelnost a přímá vazba na projekt, příp. požadavek poskytovatele podpory na jejich vynaložení v souvislosti s projektem. Tato podmínka se vztahuje i na pojištění majetku a na správní a místní poplatky, jako jsou např. poplatky za zápis do katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku, vydání stavebního povolení, výpis z rejstříku trestů, odvody za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu, notářské poplatky, atd. Konkrétní poplatky, které budou u jednotlivých programů považovány za způsobilé výdaje, může specifikovat poskytovatel podpory dle charakteru programu. Kromě pojištění majetku a správních a místních poplatků s přímou vazbou na projekt jsou způsobilými výdaji zejm. také:

- bankovní poplatky za mezinárodní finanční transakce,

- výdaje za zřízení a vedení účtu nebo účtů a za finanční transakce na tomto účtu, pokud je pro realizaci projektu vyžadováno zřízení a vedení zvláštního účtu nebo účtů;
- výdaje na bankovní záruky nebo záruky poskytnuté jinými finančními institucemi v rozsahu stanoveném právními předpisy ČR nebo právními předpisy EU.

Nezpůsobilým výdajem jsou úroky z dlužných částek, pokuty a penále.

5.7. EXTERNÍ SLUŽBY (OUTSOURCING)

Pro subjekty implementační struktury ESI fondů platí povinnost využívat k plnění svých cílů především vlastní administrativní kapacitu. Využití služeb externích dodavatelů (outsourcingu) je omezeno na specifické činnosti, které není buď možné, nebo účelné, hospodárné a efektivní zabezpečit interní administrativní kapacitou v případě činností, které přímo souvisejí s výkonem funkce výše uvedených subjektů v rámci implementační struktury ESIF. Tato omezení jsou podrobněji stanovena v Metodickém pokynu k rozvoji lidských zdrojů v programovém období 2014-2020 a v programové období 2007-2013.

5.8. POŘÍZENÍ NEMOVITOSTI

Do skupiny nemovitostí v tomto oddílu řadíme

1. pozemky a
2. stavby.

5.8.1. NÁKUP POZEMKU

Náklady na **nákup pozemku** jsou způsobilým výdajem v případě, že jsou splněny kumulativně následující podmínky:

- a) pořizovací cena pozemku může být započtena maximálně do výše 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt,³⁸
- b) pozemek bude oceněn znaleckým posudkem (nesmí být starší než 6 měsíců před pořízením nemovitosti) vyhotoveným dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, v relevantních případech postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů,
- c) způsobilým výdajem je pořizovací cena maximálně však do výše ceny zjištěné znaleckým posudkem, v relevantních případech do výše ceny určené postupem dle

³⁸ Limit 10 % se netýká Programu rozvoje venkova a v odůvodněných případech také Operačního programu Životní prostředí.

zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů.

U EFRR ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech může poskytovatel podpory povolit vyšší procentuální sazbu dle bodu a) pro projekty týkající se ochrany životního prostředí³⁹.

U ESF není možno spolufinancovat nákup pozemku. Tímto není dotčena možnost nákupu pozemku z ESF pomocí křížového financování.

Výdaje, které nejsou způsobilými výdaji, jsou zejména:

- ta část pořizovací ceny pozemku, která je vyšší než 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt,
- ta část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem.

S nákupem pozemků je obvykle spojena následující dokumentace: kupní smlouva, popř. smlouva o smlouvě budoucí kupní, návrh na vklad do katastru nemovitostí a vyrozumění příslušného katastrálního úřadu o zapsání vlastnického práva k pozemku do katastru nemovitostí. Z hlediska posouzení časové způsobilosti nákupu pozemku je rozhodující datum vkladu práva do katastru nemovitostí (datum, ke kterému má vklad právní účinky). Pokud tedy datum vkladu vlastnického práva do katastru splňuje časový test způsobilosti, není rozhodující, zda byla smlouva o koupi pozemku sepsána mimo rámec časové způsobilosti.

V případě, že vlastnické právo není ještě zaneseno do katastru nemovitostí, je možné doložit vlastnictví prostřednictvím návrhu na vklad do katastru nemovitostí potvrzeného katastrálním úřadem a smlouvou o nabytí vlastnického práva (např. kupní smlouva, smlouva darovací). Před žádostí o závěrečnou platbu musí být však výpis z katastru nemovitostí doložen.

5.8.2. NÁKUP STAVBY

Náklady na **nákup staveb**, jsou způsobilé výdaje za těchto kumulativních podmínek:

- a) stavba bude oceněna znaleckým posudkem (nesmí být starší než 6 měsíců před pořízením stavby) vyhotoveným dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů, v relevantních případech postupem dle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů
- b) způsobilým výdajem je pořizovací cena maximálně však do výše ceny zjištěné znaleckým posudkem, v relevantních případech do výše ceny určené postupem dle

³⁹ Viz čl. 69 odst. 3 písm. b) obecného nařízení.

zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů

- c) stavba vyhovuje všem zákonným předpisům, především stavebním, hygienickým, bezpečnostním, a zejména ustanovením stavebního zákona a prováděcích vyhlášek s výjimkou případů, kde je součástí projektu úprava stavby za účelem jejího uvedení do souladu s uvedenými předpisy.

Poskytovatel podpory může ve výjimečných a řádně odůvodněných případech povolit nákup staveb, které jsou pro účely projektu určeny k demolici. V tomto případě se aplikují podmínky a) a b).

U ESF není možno spolufinancovat nákup staveb. Tímto není dotčena možnost pořízení staveb z ESF pomocí křížového financování.

Výdaj, který není způsobilým výdajem, je zejména ta část pořizovací ceny, která je vyšší než cena zjištěná znaleckým posudkem.

V případě, že se stavba eviduje v katastru nemovitostí dle zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, je rozhodným okamžikem pro posouzení časové způsobilosti pořízení stavby datum vkladu práva do katastru nemovitostí (datum, ke kterému má vklad právní účinky) analogicky jako u nákupu pozemků (viz výše).

V ostatních případech, kdy se daná stavba neeviduje v katastru nemovitostí, je rozhodující okamžik pro posouzení časové způsobilosti pořízení stavby datum přechodu nebo převodu vlastnických práv.

V závislosti na stupni dokončení stavby a účelu použití předkládá příjemce následující dokumenty:

- u staveb, u nichž je již vydán kolaudační souhlas nebo rozhodnutí o předčasném užití stavby nebo rozhodnutí o prozatímním užívání ke zkušebnímu provozu příjemce předkládá tato rozhodnutí,
- u nedokončených (rozestavěných) staveb příjemce předloží platné stavební povolení dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, a popř. další dokumentaci požadovanou řídicím orgánem (např. projektovou dokumentaci stavby).

5.8.3. POŘÍZENÍ NEMOVITOSTI PROSTŘEDNICTVÍM VYVLASTNĚNÍ

Výdaje na vyvlastnění nemovitosti (tj. pozemku nebo stavby) jsou způsobilé v případě splnění následujících podmínek

- a) vyvlastnění je realizováno na základě pravomocného rozhodnutí o vyvlastnění dle zvláštního zákona,
- b) způsobilým výdajem je nejvýše náhrada stanovená v rozhodnutí o vyvlastnění,
- c) způsobilým výdajem je rovněž náklad stanovený dle zvláštního zákona (tj. náklady na stěhování apod.),
- d) celkové výdaje na pořízení pozemku prostřednictvím vyvlastnění nesmí přesáhnout 10 % celkových způsobilých výdajů na projekt⁴⁰.

U EFRR ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech může řídicí orgán povolit vyšší procentuální sazbu dle bodu d) pro projekty týkající se ochrany životního prostředí⁴¹.

U ESF není možno spolufinancovat vyvlastnění nemovitosti. Tímto není dotčena možnost podpory vyvlastnění nemovitosti u ESF pomocí křížového financování.

6. ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA ZPŮSOBILOSTI VÝDAJE

Poslední část metodického pokynu pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 upravuje rámcově další důležité pojmy a instituty, které se způsobilostí výdajů a jejich vykazováním souvisejí. Jde o problematiku veřejné podpory, projektů vytvářejících příjmy a nástrojů finančního inženýrství. Zmíněna je rovněž problematika křížového financování.

6.1. VEŘEJNÁ PODPORA

Za zakázanou veřejnou podporu se považuje **podpora** za kumulativního naplnění těchto podmínek:

1. podpora je poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků,
2. podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní,
3. je ovlivněn obchod mezi členskými státy, a zároveň
4. je narušena nebo hrozí narušení soutěže.

Žádný projekt spolufinancovaný z veřejných zdrojů v sobě nesmí zahrnovat zakázanou veřejnou podporu. Tato podmínka je absolutní a znamená nejvyšší možné omezení pro poskytnutí jakékoliv podpory.

Právní předpisy EU definují několik výjimek z tohoto generálního zákazu, a to např. blokové výjimky, podporu malého rozsahu (*de minimis*) nebo služby obecného hospodářského zájmu.

⁴⁰ Limit 10 % z celkových způsobilých výdajů projektu pro pořízení pozemku nebo stavby se netýká Programu rozvoje venkova a v odůvodněných případech také Operačního programu Životní prostředí.

⁴¹ Viz čl. 69 odst. 3 písm. b) obecného nařízení.

Projekty podpořené příspěvkem z ESI fondů nesmí zakládat zakázanou veřejnou podporu. Pakliže ji zakládají, musí být v souladu s právními předpisy na základě aplikace výjimky ze zákazu veřejné podpory vyimuty (tzv. povolená veřejná podpora), a nesmí překročit horní meze výše podpory stanovené u dané výjimky.

Metodickou oblast veřejné podpory upravuje zvláštní metodický dokument – Metodické doporučení pro veřejnou podporu. Ve vztahu k veřejné podpoře je nutné, aby adresát tohoto metodického pokynu akceptoval uvedený speciální dokument.

6.2. PROJEKTY VYTVÁŘEJÍCÍ PŘÍJMY

Vytvoří-li operace v průběhu své implementace čistý příjem,⁴² který nebyl zohledněn při výpočtu dotace, musí být odečten od způsobilých výdajů nejpozději při závěrečné žádosti o platbu předložené příjemcem. Pokud pro spolufinancování nejsou způsobilé všechny investiční výdaje, čisté příjmy se alokují na poměrném základě na způsobilou a nezpůsobilou část investičních nákladů.⁴³

Toto pravidlo neplatí pro technickou pomoc, finanční nástroje, ceny, operace spadající pod režim veřejné podpory, operace spadající pod čl. 61 obecného nařízení, operace podporované formou jednorázových částek nebo na základě standardní stupnice jednotkových nákladů, operace implementované na základě společného akčního plánu, operace, pro které je výše či sazba podpory definovaná v Příloze 1 Nařízení pro EZFRV, nebo operace, jejichž celkové způsobilé náklady nepřesahují 50 000 EUR.

Specifickou oblastí podpory z ESI fondů jsou projekty vytvářející příjmy dle čl. 61. Pakliže dojde k naplnění těchto podmínek

1. celkové způsobilé výdaje na projekt přesahují 1 000 000 EUR,
2. nejde o aplikaci výjimky ze zákazu veřejné podpory nebo podporu poskytnutou na finanční nástroj či jejich prostřednictvím,
3. nejde o prostředky Evropského sociálního fondu,
4. nejde o operace podporované formou jednorázových částek nebo na základě standardní stupnice jednotkových nákladů či operace implementované na základě společného akčního plánu, operace, pro které je výše či sazba podpory definovaná v Příloze 1 Nařízení pro EZFRV, a

⁴² V případě, že příjemce uzavře smlouvu se třetí stranou (dodavatelem) a tato třetí strana smlouvu poruší, platba z toho vzniklá (smluvní pokuta, penále) není považována za příjem.

⁴³ Pokud je např. způsobilých pouze 80 % investičních nákladů, připadne na způsobilé výdaje rovněž 80 % čistých příjmů, které se od způsobilých výdajů odečtou.

5. projekt zahrnuje investici do infrastruktury, za jejíž používání se účtují poplatky hrazené přímo uživateli, prodej nebo pronájem pozemků či budov, staveb či jiné poskytování služeb za úplatu,

aplikuje se speciální úprava postupu stanovení výše podpory z ESI fondů ve smyslu projektu vytvářejícího příjem dle čl. 61 obecného nařízení. V podstatě jde o aplikaci postupu snižujícího výši výdajů, které jsou způsobilé pro poskytnutí příspěvku z ESI fondů.

Oblast projektů vytvářejících příjmy je metodicky upravena zvláštním metodickým dokumentem, a to Metodickým doporučením pro projekty vytvářející příjmy. Ten je ve vztahu k Metodickému pokynu pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 dokumentem speciálním – který má při konfliktu ustanovení přednost.

6.3. FINANČNÍ NÁSTROJE

Podpora z ESI fondů může být v případě návratné pomoci realizována prostřednictvím tzv. finančních nástrojů. Z hlediska způsobilosti výdajů nepředstavují finanční nástroje výjimku z aplikace obecných pravidel způsobilosti. Pouze v případě časové způsobilosti je nutné rozlišovat mezi tzv. dočasnou a konečnou způsobilostí výdajů.

Ve fázi založení finančního nástroje lze považovat výdaje programu na jejich založení za způsobilé a je možné žádat o jejich proplacení z rozpočtu EU. Při částečném či konečném uzavření programu je však nutné doložit, že výdaje vzniklé převodem prostředků do finančního nástroje byly následně využity pro spolufinancování konkrétních projektů. Pouze výdaje, které byly vyplaceny z finančního nástroje tzv. konečným uživatelům lze považovat za konečně způsobilé. Pro metodickou oblast nástrojů finančního inženýrství je zpracováno Metodické doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014-2020.

6.4. KŘÍŽOVÉ FINANCOVÁNÍ

Z EFRR a ESF lze vzájemně doplňkovým způsobem a v rámci limitu 10 % finančních prostředků poskytovaných EU na každou prioritní osu programu financovat tu část projektu, jejíž náklady jsou způsobilé pro poskytnutí podpory z druhého z dvojice těchto fondů na základě pravidel způsobilosti uplatňovaných na daný fond, a to za předpokladu, že jsou nezbytné k uspokojivému provedení projektu a přímo s ním souvisejí. Tuto možnost nelze použít na programy v rámci cíle Evropská územní spolupráce.⁴⁴

⁴⁴ Viz čl. 98 obecného nařízení.

7. DŮSLEDKY NEDODRŽENÍ METODICKÉHO POKYNU

Metodický pokyn pro způsobilost výdajů a jejich vykazování v programovém období 2014-2020 stanovuje pravidla způsobilosti výdajů pro poskytovatele podpory z ESI fondů. Závaznost tohoto základního rámce pravidel pro příjemce podpory je dána prostřednictvím jejich zohlednění v pravidlech způsobilosti konkrétního programu a v podmínkách právního aktu o poskytnutí/převodu podpory. Nerespektování závazného rámce pravidel pro vymezení způsobilých výdajů daných tímto pokynem ze strany poskytovatele podpory znamená významné porušení zásady souladu provádění programu s platnými předpisy. Nedodržení tohoto pokynu tedy s sebou může nést následky v podobě pozastavení certifikace výdajů v daném programu.

Části metodického pokynu, které nemají charakter závazného pravidla pro poskytovatele podpory, jsou pro snadnější identifikaci odlišeny kurzívou. Úprava postupů označených kurzívou jako doporučující je v gesci řídicího orgánu. Odchýlení se od úpravy popsané v doporučující části metodického pokynu není považováno za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem. Případy, kdy poskytovatel postupuje odlišně od doporučujících ustanovení nelze tudíž považovat za porušení postupů stanovených tímto metodickým pokynem.

8. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.1: Přehled provedených změn dokumentu

Tabulka 2.1: Přehled adresátů metodického pokynu

Tabulka 3.1: Přehled hledisek způsobilosti výdaje